

Клімов Ілля Володимирович

студент гр. ФМСм-11, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль

Бойко Людмила Борисівна

студентка гр. ФМСм-11, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кізіма А. Я.

МИТНІ ПЛАТЕЖІ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

На сучасному етапі розвитку економіки України, особливо в умовах кризових явищ, а саме війни росії проти України, продовження корона вірусних обмежень, важливим є можливість наповнення дохідних частин бюджетів за рахунок митних платежів, поряд з традиційними завданнями, які ставляться перед митною службою щодо захисту національного товаровиробника, розширення зовнішньоекономічної діяльності, міжнародної торгівлі, боротьбі з контрабандою тощо.

Формування дохідної частини бюджету за рахунок податкових платежів, і зокрема митних, є важливою складовою бюджетного процесу в Україні, внаслідок обмеженості фінансових ресурсів держави, особливо в умовах кризових явищ, зокрема війни.

В економічній літературі вважається, що «митні платежі є основою, за рахунок якої формуються митні доходи країни, під якими розуміють всю сукупність грошових внесків, які утворені в результаті справляння або стягнення митних платежів, а також кошти від реалізації конфіскованих предметів контрабанди, від стягнення штрафів та пені» [1, с. 145].

Згідно Митного кодексу, а зокрема ст.4 в Україні існують наступні митні платежі: мито; акцизний податок з ввезених на митну територію підакцизних товарів; податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції) [2]. Митні платежі є загальнодержавними податками, непрямими, тобто прямо впливають на ціну товару, у більшості виконують регулятивну роль, за допомогою такого інструмента податкового регулювання як розмір ставки. Крім розміру ставки, на надходження митних платежів безпосередній вплив має кількість платників податку, пільги та преференції, податкові періоди, ефективність митного контролю тощо.

Митні платежі якщо розглядати їх роль у формуванні фінансових ресурсів держави, не є бюджетоутворюючими, але фіскальні функція і не розглядається у митній діяльності за кордоном як основна, на відміну від України. Це викликано потребами держави на сьогоднішньому етапі розвитку економіки України, а особливо в умовах війни, у фінансових ресурсах. Найбільше надходжень отримують від податку на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції), внаслідок того, що цей податок має найбільшу базу оподаткування. Особливістю акцизного податку як специфічного акцизу є те, що на відміну від податку на додану вартість, він встановлюється на визначену групу товарів, яка визначається державою і відповідно база оподаткування у нього вужча, ніж у ПДВ. Крім того, існування

таких видів ставок як адвалерної, твердої і комбінованої, накладає відбиток на специфіку розрахунку бази оподаткування, особливий контроль при цьому зосереджується на митній вартості, внаслідок можливості платників податків маніпулювати нею з метою зменшення суми податків, наприклад за рахунок заниження митної вартості. Специфікою мита є існування різних його видів, таких як ввізне і вивізне, специфічне, компенсаційне, сезонне. На сьогоднішній день внаслідок особливостей існування митної системи у сучасному світі, яка стає дедалі більш відкритою, знімається багато торгівельних бар'єрів між країнами, спрощуються митні процедури і тому мито все більше відіграє регулюючу роль, а не фіскальну. Часто мито сприяє захисту національного товаровиробника, відіграє протекціоністську роль, захищаючи внутрішній ринок держави.

Характерною особливістю формування фінансових ресурсів держави за рахунок митних платежів і взагалі податкових платежів в умовах криз, зокрема війни, є те, що вони вже не відіграють основної ролі в цьому процесі. На перший план, виходить формування бюджету за рахунок міжнародних кредитів і грантів. Але це повинно бути як виключення в особливі періоди, дохідні частини повинні все таки формуватись за рахунок податкових надходжень, які отримують внаслідок ефективної економічної діяльності у країні.

Список використаних джерел:

1. Герчаківський С. Д. Митна справа. Навч. посіб. Тернопіль: Вектор, 2020. 316 с.
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI (зі змінами). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/page17>.